

denne Bevilling er i høi Grad ubillig og urimelig og i enhver Henseende ubegrundet. Det vil udgjøre nogle faa Kroner for hver Elev paa de private Skoler, men derimod nogle Hundrede Kroner for hver Elev i de offentlige Skoler, medens det, der leveres fra den ene Side, er fuldt saa godt for Diemedet som det, der leveres fra den anden Side. Dette turde være Nok overfor de stærke Yttringer, der ere fremsatte med Hensyn til dette Forslag. Forslaget under Nr. 80 skal jeg ikke røre ved. At det ærede Medlem (G. Peterfen) har Ret i de Betragtninger, han fremsatte angaaende manglende Beskjendtgjærelser, kan ikke være Tvivl underkastet; men det er jo overhoved Tilfældet, at de have en ganske særegen Maade, hvorpaa de stille sig udenfor den fornødne Forbindelse med Folket, og i den Henseende er Seminarieforstanderne ikke anderledes konstruerede end den høitærede Ministers Overførter ved Sorø Akademis Skove, som det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) talte om. Jeg har endnu tilbage at omtale et Par Vædringsforslag. Jeg burde formodentlig have omtalt det ene tidligere; men jeg antog ikke at det laa saa Mange paa Sinde at forhandle om dette Spørgsmaal, som jeg mente vilde have været udfægtet mellem Udvalgets Mindretal og Flertal. Med Hensyn til Forslaget under Nr. 113, da mente den høitærede Minister, at vi efter tidligere Forhandlinger havde et Slags moralsk Forpligtelse til at følge ham og give ham denne Bevilling paa 2,000 Kr. til den nævnte Kommission. Jeg sætter saa stor Pris paa en heldig Omordning af disse Forhold, at jeg, hvis jeg havde Tro til, at den Rei, som den høitærede Minister her vil gaa, vilde føre os frem i den Retning, som Flertallet erkjender for rigtig, vilde være med til at yde en Bevilling af denne og jeg kan sige af næsten enhver anden Størrelse, men da vi efter de Tanker, som vi nære om disse Forhold, og paa Grund af den store Forskjellighed i de Anskuelser, som have gjort sig gjældende om dette Forhold, have den Overbevisning, at denne Bevillings Anvendelse snarere vilde føre til at fæstne en Ordning, der er modsat den, som har havt Flertallet for sig her i en Række af Aar, saa er det ikke ubegrundet, at vi sige: foreløbig give vi ingen Bevilling. Derjom isørigt den høitærede Minister skulde være i Stand til at vise os, hvilket Greb han har paa denne Sag, og hvilket Syn han har paa dette Spørgsmaal, saa kunde Forholdet maasse blive noget anderledes; men den høitærede Minister kan ikke forvente, at han ved sin Brug af Undervisningsinspektionen, ved sine latinske Stile og ved sin Regtelse af Oprettelsen af Examenkommissioner, skulde have givet os Tillid til, at han vil gaa i den Retning, som vi i og for sig kunde ønske, han skulde gaa i, om han end ikke derved ganske vilde naae til det Maal, vi ønske at naae. Forslaget under Nr. 115 skal jeg ikke berøre, og jeg

vender da tilbage til Forslaget under Nr. 114. Jeg maa herved gjentage min dobbelte Indvending imod dette Forslag i formel Henseende. Dette er et meget omfattende Spørgsmaal, hvortil der knytter sig en Række af Betragtninger, og med Hensyn til hvilket Anskuelserne ere velberettigede til at staa for eller imod, og høiendt Forslaget fremkommer paa saa sent et Stadium, sluges det dog med Gud og Haar af et vist Tal, uden at det fremtræder med saadanne Grunde, at det kan overbevise Andre. Dette er den ene Indvending, og den anden er, at Flertallet siger i Forslaget: „Til Udgielsen af en Danmarks Statistik i Løbet af 6 Aar, cirka 10,000 Kr., for Finantsloven 1876—77, 1ste Bidrag osv.“. Flertallet kæmper altsaa paa dette Punkt for det, som det paa andre Punkter i Vædringsforslagslisten har kæmpet imod (Afbrydelse). Jeg har ikke Brug for Afbrydelse fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), thi det er jo ikke det ærede Medlems Forslag (Winther: Jeg afbrød ikke). Saa var det altsaa en Feiltagelse; men jeg siger, at det ser beynnderligt ud, at Flertallet paa dette Punkt, kæmper for det, som det paa alle andre Punkter i Vædringsforslagslisten har kæmpet imod. Dernæst skal jeg med Hensyn til selve Forslaget sige, at det ikke er tilstrækkeligt at meddele os, at det bliver en god Bog, som vi faae; thi vi kunne ikke give Statsunderstøttelse til enhver god Bog, der skal udkomme; men desuden er det jo ikke bevist, at denne gode Bog ikke kan finde en saadan Udførelse hos alle de gode Mennesker, der skulde læse den, at den kan bestaa uden et Statstilskud. Derfor foreligger der ikke det fjerneste Bevis, og uagtet vort Samfund er lille, saa er jeg dog tilbøielig til at antage, at, naar denne gode Bog udkommer, saa vil de 16—1700 Læsere af denne gode Bog muligvis nok kunne findes i Samfundet. Jeg skal ikke sige Noget om Nødsomhæng mod disse Mænd, som ere saa rosende fremhævede; men det er heller ingen Grund at møde med, at man har to gode Navne i Spidsen for et Foretagende. Vi have i forskellige Brancher i Videnskab og Literatur endnu adskillige gode Navne at opvise; men skulde vi ved hvert Foretagende, for hvilket man kunde sætte to gode Navne i Spidsen, forde Statsunderstøttelse paa Grund af de gode Navne, saa kunne vi komme til at gaa temmelig vidt. Jeg skal inibleretid bemærke, at ethvert af disse gode Navne nu har en af Staten anvist Lønnet Birkfreds. Den Eine er Professor ved Universitetet og har som saadan særlig Anvendelse for sin Tid. Den Anden er en anerkjendt dygtig Chef for det statistiske Bureau og har derved en Virksomhed, som formentlig kan udfylde hans Tid. Jeg skulde nu mene med det ærede Medlem for Kræst Amts 1ste Valgkreds (Scavenius), at det, vi navnlig her maa sætte Pris paa, er at faae leveret et Arbejde uden Anstrøg af nogen egentlig social Anskuelse; men et saadant maa naturligvis kunne fremkomme gjen-